

IKIVIREÄ NELIAPILA

Anna-Liisa Soininen

IKIVIREÄ NELIAPILA

IKIVIREÄ NELIAPILA

Anna-Liisa Soininen

© Anna-Liisa Soininen 2026

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12
B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri Saksa

ISBN: 978-952-80-7602-5

Kansikuvat luotu osittain tekoälyllä

Ustäville

Luku 1

Sini Seppänen napauttaa viinilasia etusormen kullanvärисellä rakennekynnellä.

”Tähän alkuun minulla on teille tiedotus.”

Hänen seurassaan istuvien kolmen naisen päät kääntyvät puhujaan. Sini se osaa yllättää, Taru Kallio-Harju ajattelee odottaen mielenkiinnolla, mitä tiedotus koskee.

Sini poimii käsilaukustaan vaaleanpunaisen kirjekuoren, asettaa lukulasit silmilleen ja kaivaa kuoresta esiin värikkäitä paperiarkkeja drinkkibaarin pöydälle.

”Tässä on syntymäpäiväonnittelusähke monistettuna.”

Taru kalpenee. Mitä ihmettä Sini meinaa, yllätyshän piti paljastaa vasta huomenna. Tarua vastapäätä istuva Inka Helinkin pudistaa päätään. Hänen oikeassa suupielessään värähtelee hienoinen ärtymys. Ainoastaan Eira Laukkasen ilme on odottava.

”Kunnetkaapas”, Sini sanoo ja alkaa lukea opettajan selkeällä äänellä: *”Jättimäiset 44-vuotisonnittelet ikivireälle 4Cloverille, meidän Neliapilalle, toivoo Rita, se pudonnut viides lehti, jonka ydin on aina teidän luonanne. Kutsun teidät kaikki juhlimaan seuraavaa vuosipäivää tänne Isoon Omenaan.”*

Tarun ja Inkan helpotuksen voi miltei aistia, kun Sini sähkeen luettuana nostaa viinilasinsa. ”Malja meille.”

Naiset yhtyvät Sinin kehotukseen siemaisten lasistaan.

Yllättäen Inka nousee tuoliltaan, ottaa puhelimen käteensä ja sanoo: ”Sopiiko kaikille, että minä olen nyt tämän reissun ajan teidän hovikuvaajanne? Se joka ei halua kuvaamista, sanokoon sen tässä nyt tai iäti vaietkoon.”

Myöntävän nyökyttelyn nähtyään Inka käskee ystäviään hymyilemään. Hän kiertää pöytää löytääkseen ilmeikkäitä kuvakulmia. Palattuaan istumaan hän tarkistaa, miten otokset ovat onnistuneet.

”Lähetän kuvat teille nyt saman tien, jotta voitte sanoa niistä mielipiteenne, jos haluatte.”

”Eivätköhän ne liene yhtä hyviä kuin mallinsa”, Sini kuittaa vaivautuneena joutuessaan kameran ristituleen. Hänen suhteensa omaan peilikuvaansakin on aina ollut ahdistavan ristiriitainen saatikka valokuviin, joissa hän näyttää rupsahtaneelta possulta.

”Yllätetään Rita ja jaetaan nämä meidän matkakuvat Facebookissa hänelle, jos se vain teille kaikille sopii”, Taru ehdottaa ja jatkaa: ”Neljäkymmentäneljä vuottahan on puoli ihmisikää. Miten hän ylipäättään muistaa Neliapilan perustamisajankohdan?”

Sini hymähtää haikeana. ”Näytelmäkerho oli Ritan idea. Hän oli kaikkein aloitteellisin. Hän todellakin innoitti meitä esiintymään, ei ollut väliä oliko esitys huvittava komedia, surullinen tragedia, musikaali tai pienten lasten satunäytelmä. Kerhon toiminta alkoi supistua vasta lukion aikana ja lopulta lakastui, kun aloimme tosissaan opiskella.”

”Nykyään meidän kerhomme on pelkkä monitoimiklubi, kaikki draamat on näytelty”, Inka toteaa ja jatkaa vierelleen istuvalle Eiralle: ”Onneksi sinä liityit Neliapilaan, kolmiletinen neliapila ei tuo onnea.”

”Kiitos, että olen päässyt mukaan”, Eira virkkaa hämillään. ”Vaikka olenkin meistä neljästä juuri se lakastunein apilanlehti, ilman teitä en olisi ikinä kotiutunut Turkuun. Miten te aikooaan tapasitte toisenne?”

”Vanhempiemme toimesta ja heidän ansiostaan”, Sini naurahtaa. ”Me muutettiin Kaarinaan sattumalta samaan rivitalokompleksiin 70-luvun puolivälissä. Siihen maailmanaikaan heinäpeltokeskustan laidalla oli kaiketi kunnanisien mielestä modernia uudisrakennusalueita. Muistan hyvin tuon ajan siitä, kun melko pian muuton jälkeen menin peruskoulun ensimmäiselle luokalle yhtä aikaa isän kanssa. Minä istuin luokan takana pulpetissa ja isä opetti luokan edessä ynnälaskua.”

Taru huokaa. ”Isäsi oli koko koulun mukavin maikka. Kertotaulukin upposi päähän niin syväälle, ettei sitä ikinä unohda. Mitä on seitsemän kertaa seitsemän?”

”Neljäkymmentäyhdeksän”, Eira ja Inka hihkaisevat.

”Siinä nyt näette, suutarin lapsella ei ole kenkiä”, Sini sanoo. ”Juuri tuon karsean kertotaulun takia minun piti valita opetusaineksi kielet.”

”Ensimmäisen kerran me kai taidettiin tavata pihalla hiekkalaatikolla”, Taru muistelee. ”Olin silloin perheen kuopus ja muuton aikaan kuusivuotias. Minua nelisen vuotta vanhemmat kaksoisveljeni eivät huolineet tyttöjä sotaleikkeihinsä, joten leivoin hiekkakakkuja ja tarjoilin niitä ohikulkijoille saadakseni juttuseuraa.”

”Minä muistan enemmän ajasta, kun hengailtiin koulun pihalla yhdessä”, Inka sanoo.

”Oletteko te tosiaan olleet yhdessä kaikki neljäkymmentäneljä vuotta?” Eira ihmettelee.

Inka alkaa muistella: ”Mitenkuten. Kun meistä tuli täysi-ikäisiä, siis aikuisia, Neliapila nostettiin hyllylle odottamaan parempia aikoja opiskelun viedessä meitä erilleen. Toki me tavattiin silloin tällöin syntymäpäivillä ja muissa kissanristiäisissä. Opin-tojen jälkeen oli astuttava työelämään ja pariuduttavakin, kun se kerran kuului asiaan. Vasta lasten kasvettua kouluikään aloimme virittää 2000-luvulla kerhomme toimintaa uudelleen. Kerhon nimeen lisättiin ”vireä” muistuttamaan, miten tärkeää on pitää yllä vireystasoa näännyttävänä ruuhkavuosina. Näytteleminen ei enää kiinnostanut, mutta kävimme katsomassa näytelmiä teattereissa lähiseudulla ja joskus kauempanakin. Jossain vaiheessa me innostuimme myös ikääntyvän kehomme kohennuksesta. Kuntosalista tulikin tärkeä osa meidän kerhoillloissa.”

”Ja kerhon nimi on nykyisin Ikivireä Neliapila”, Eira toteaa.

”Vireän eteen tuli ”iki”, kun täytimme viisikymmentä”, Sini selittää ilkikurinen virne huulilla. ”Jotta pysyisimme ikinuorina.”

Keskustelun keskeyttää kuulutus, jossa kerrotaan laivaan nousun alkaneen.

Jaettuaan kaikille onnittelumonisteet Sini kohottaa viinilasiaan uudelleen: ”Nyt maljas pohjaan juo. Hauskaa risteilyä meille ikivireille!”

Luku 2

Valuessaan kohti laivaannosuporttia Inka katselee ympärilleen. Tilavassa odotussalissa on kovaäänistä nuorisoa sekä vähemmistönä häntä itseään huomattavasti nuorempia aikuisia.

Perjantai-illan risteilyä ei liene ohjelmoitu varttuneen makuun, mutta matka onkin Tarun ideoima yllätys syntymäpäiväänsä viettävälle Eiralle. Risteily on verhottu kerhon vuosikokouksella, mikä sopii hyvin Neliapilan juhlamiseen, sillä se perustettiin aikoinaan syyskuun alussa.

Taru ehdotti laivareissua vedoten siihen, että Eira luultavasti juhlisi kotonaan yksin vain viinipullo seuranaan, jos häntä ei vedetä mukaan vaikka väkisin. Inka uskoo Tarun tietävän parhaiten seinänaapurinsa elämäntyylistä, jopa salatustakin, joka ei näy ulkopuolisille. Eira on luonteeltaan hiljainen eikä avaudu helposti, mutta Taru sai hänet taivuteltua mukaan heidän ystäväkerhoonsa.

Inka on muiden lailla pannut merkille Eiran apatian: muutama kuukaudessa ompelijattaresta on tullut tietokoneellaan pasianssia pelaava eläkeläinen. Hänellä on usein jokin painava syy siihen, miksei hän pääse ”kerhoiltaan” joka toinen tiistai niin

kuin ennen; kuten että hiukset ovat likaiset tai lenkkipuku on pyykkikoneessa. Polvikin vihoittelee tarpeen tullen.

Hytissä Inka pesee ensimmäisenä kätensä; se hyvä tapa on jääne koronaepidemian ajalta. Inkaa alkaa hikoiluttaa väsymyksen painaessa silmäluomia hänen katsellessa merta hytin ikkunasta. Hienoa, että Taru on järjestänyt heille kaikille oman hytin: ensi yönä hän voi nukkua rauhassa kuluneen viikon uni-velan pois. Aukioloaikojen vapauduttua hän herää joka toinen viikko jo puoli viideltä, jotta olisi kuudelta hypermarketissa.

Inka on aamu-uninen, eikä usko tottuvansa koskaan aamuvuoroihin. Vaikka hän meneekin nukkumaan ajoissa, hän on täysin vetämätön herätessään. Ilmeisesti hän torkkuu koko yön koiranunta pelätessään, että myöhästyy töistä. Ilkka ei ymmärrä, miten uupunut ihminen on pitkän työpäivän jälkeen. Ei ne tuotteet tuoreosastolle löydä itsestään.

Inka päättää käväistä nopeasti peseytymässä ennen kuin sujauttaa ylleen uuden mekkonsa. Suihkun jälkeen hän vaihtaa hiestä kostuneet alusvaatteensa kuiviin ja asettuu pitkälleen yllättävän leveälle vuoteelle. Hänellä on puolisen tuntia aikaa huihlata ennen kokoontumista laivan Infon edessä. Hän ei tiedä, missä Info on, mutta se selvinnee etsimällä.

Hän on erittäin ilahtunut kutsusta New Yorkiin. Ritan tapaa- misesta on puhuttu ohimennen, mutta nyt kun virallinen kutsu on tullut, Inka toivoo, että koko porukka innostuu lähtemään jenkkeihin ensi syksynä.

Inkaa hymyilyttää muisto varhaisteini-ikäisestä Ritasta, jolla oli tapana määräillä kaikesta, mitä kerhossa esitettiin. Hän kai sai teatterikipinän jo äidin munasolussa; onhan hänen erikoinen nimensä lainattu Rita Hayworth'ilta, jota hänen äitinsä

kuulemma pitää yhä kaikkein ansiokkaampana sekä upeimpana naisnäyttelijänä kautta aikojen.

Kun Rita-Maiju Lehto – nykyisin Martin – syntyi, hänen äitinsä asui yksin vuokralla rintamamiestalon yläkerrassa pienessä kaksiossa, mutta isättömyys ei koskaan näyttänyt haittaavan Ritaa eikä tämän äitiä, vaikka vielä 1970-luvullakin yksinhuoltajaperhe oli milteipä yhteiskunnan häpeäpilkku. Lukion jälkeen Rita-Maiju aloitti kielten opinnot yliopistossa ja samoihin aikoihin hän pääsi freelancer-näyttelijäksi Turun Kaupunginteatteriin. 1990-luvun alussa Rita-Maiju Lehto oli jo tunnettu nimi turkulaisessa teatterimaailmassa. Hänellä oli kuitenkin tarve nähdä maailmaa ja hän päätyi New Yorkiin, jonne hän sitten jäi asumaan ensirakkautensa kanssa. Tätä nykyä hän on oman kertomansa mukaan nuorten harrastelijateatterissa ohjaajana. Inka on iloinen siitä, että Rita jaksaa vielä postata lähes viikoittain kuulumisiaan heille kolmelle Neliapilan jäsenelle.

Rita-Maiju oli ollut tietämättään pelastava enkeli suostuteltuun Inkan näytelmäkerhoon. Inka muistaa lapsuutensa olleen huoletonta aikaa, vaikkakin yksinäistä perheen ainoana lapsena.

Inkan ensimmäiset hatarat muistot kodista ovat ajalta, kun he asuivat vanhan kerrostalon ylimmässä kerroksessa Turussa. Asunto oli kolmevuotiaasta valtava; laipiokin näytti ylettyvän taivaaseen saakka. Huonekalut, ”mööpelit”, niin kuin isä niitä kutsui, olivat isokokoisia; niille oli miltei mahdoton kiivetä. Huoneistossa oli kaksi sisääntulokäytävää, joita Inka piti juoksuratanaan. Aulan molemmin puolin oli huoneita niin monta, että kun hän leikki piiloleikkiä äidin tai joskus naapurin lasten kanssa, hän saattoi eksyä huoneiden välissä.

Aivan ulko-oven läheisyydessä oli pikkuruinen huone, jota äiti kutsui piiankammeriksi. Sen vieressä oli Inkan oma makuuhuone vastapäätä keittiötä. Äidin hääpäivillä Inka istui keittiön leveällä ikkunalaudalla katselemassa alhaalla kadulla liikkuvia ihmisiä tai puistossa pesiviä lintuja ja oravia. Äidin leipoessa koti tuoksui usein kanelilta ja kardemummalta. Hänen bravuurinsa taisi olla kuppikakut, jotka hän kuorrutti suklaalla tai tomusokeritahnalla.

Joskus Inka sai viimeistellä leivonnaiset nonparelleilla tai ranskalaisilla pastilleilla. Välillä äiti pakkasi kuppikakkuja pahvirasioihin. Kerran herättyään päiväunilta Inka tassutti keittiön raollaan olevalle ovelle ja näki oven raosta mustatakkisen oudon miehen, jolle äiti ojensi leivoslaatikon miehen laskiessa äidin kouraan jotain. Miehen lähtiessä kävelemään ovelle päin, Inka säikähti ja pakeni huoneeseensa eikä koskaan rohjennut paljastaa äidille näkemäänsä. Vuosia myöhemmin hän sai kuulla äitinsä leikanneen asiakkaiden hiuksia piiankammerissa, mutta maksun hän otti neljästä kuppikakusta.

Isällä ei juuri ollut aikaa tyttärelleen, mutta äiti antautui emon rooliinsa täysin. Äiti luki satuja, piirteli ja leikki hänen kanssaan. Kun Inka oli neljän, äiti kertoi Inkan saavan tulevana jouluna siskon tai veljen ja Inka alkoi odottaa sisarusta yhdessä äidin kanssa. Hän piirsi kuvia joulupukista, joka kantoi korissa vauvaa tai itsestään sitä hoitamassa. Vauva ei kuitenkaan koskaan syntynyt. Äiti oli sanonut vauvan palanneen enkelien luo taivaaseen.

Sinä kesänä äiti oli murheellisempi kuin koskaan. Se taisi olla sen surullisen kesän elokuu, kun he lähtivät kahdestaan junalla Helsinkiin. He kävivät Linnanmäellä sekä Korkeasaarella

ja yöpyivät hotellissa. Pian sen jälkeen he tekivät bussilla kiertomatkan Tanskaan Legolandiin. Myös sirkukset ja tivolit tulivat tutuksi, sillä niiden leirydyttyä lähiseuduille äidin oli päästävä haukkomaan henkeään esiintyjien taidonnäytteistä.

Inka oli seitsemänvuotias heidän muuttaessa Kaarinaan. Hänelle on jäänyt selkeä muistikuva siitä, miten äitiä ärsytti tavattomasti muutto saviselle pellolle. Rivitalokolmio, äidin mielestä kuin harmaa tiiliskivi, ei vastannut tilavaa ja korkealaipioista arvohuoneistoa Turun ytimessä. Samaan aikaan isä siirsi autohuoltamonsa Piispanristille ja laajensi sitä aikomuksenaan myydä myös käytettyjä autoja, kun asiakkaat halusivat päästä eroon vanhoista romuistaan. Isä osti autot halvalla ja kauppasi sitten korjattuina ja toimivina sopivaan hintaan.

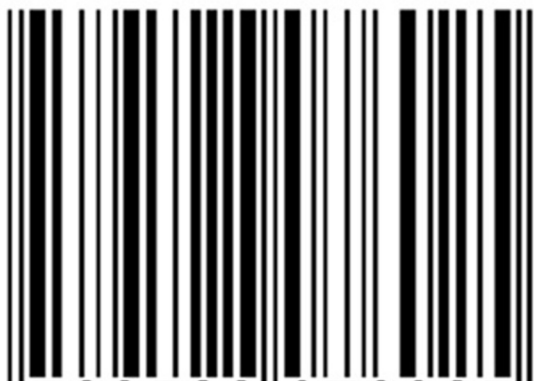
Nuoresta iästään huolimatta Inka aisti kotona räjähdysherkän ilmapiirin, joka odotti purkautumistaan hetkenä minä hyvänsä. Luultavasti isä ei ehtinyt tai ei yksinkertaisesti jaksanut paneutua hellyyden kipeän vaimon tarpeisiin, vaikka olisi halunnutkin. Turhautuneena äiti alkoi etsiä omaa elämää kodin ulkopuolelta. Hän hankki tyttärelleen päivähoitopaikan saatuaan äitiyslomasijaisuuden pienessä parturi-kampaamossa Turussa. Aamuisin hän vei Inkan päiväkodissa toimivaan esikouluun ja haki kotiin iltapäivällä. Vaikka Inka oli ollut innostunut äidin kehittämistä virikkeistä, päiväkodin uudet kaverit päihittivät äidin seuran mennen tullen. Juuri eskarissa Inka tapasi Rita-Maijun ensimmäisen kerran.

Inka aprikoi yhä aika ajoin, johtuiko äidin pakonomainen elämyshakuisuus yksinäisyydestä. Hänen sukunsa asuu Pohjois-Suomessa Paltamossa. He vierailivat siellä kesäisin, mutta isä ei niille reissuille lähtenyt mukaan. Inka inhosi yli kaiken pitkiä

Ikvireä Neliapila – kerho perustettiin alun perin 1980-luvulla neljän tytön (Rita, Inka, Sini, Taru) voimin näytelmäkerhoksi 4Clover. Tyttöjen vartuttua ja Ritan muutettua pysyvästi New Yorkiin kerho lakkasi, mutta heidän ystävyytensä on säilynyt läpi aikojen ja etäisyyksien.

Vuosien vierieissä lapset kasvoivat ja elämä tasaantui. Kolme Turun seudulla asuvaa ystävästä herätti kerhon henkiin nimellä Ikvireä Neliapila. He täyttävät liikenevän vapaa-ajan kulttuurilla ja kuntoilemalla, herkkuhetkillä sekä erilaisilla retkillä. Kun leskeksi jäänyt Eira muuttaa Lahdesta Tarun seinänaapuriin, Taru saa houkuteltua hänet kerhon neljänneksi lehdeksi.

Taru varaa laivaristeilyn kerhon jäsenille Eiran tietämättä, että risteily on järjestetty hänen syntymäpäivänsä kunniaksi. Matkan aikana pinnan alle kätkeytyt tunteet, muistot ja totuudet nousevat esiin. Laivan saapuessa Turun satamaan, jollekin heistä kotiinpaluu saattaa olla loppu tai uusi alku.

9 789528 076025